
informace - knihy

OUTCOMES ASSESSMENT IN CANCER - MEASURES, METHODS, AND APPLICATIONS LIPSCOMB, J., GOTAY, C. C. (EDS.)

Cambridge, Cambridge University Press 2005
662 str., 40 obr., 64 tab., cena 90,- GBP. ISBN 0-521-83890-8

Kniha obsahuje 28 kapitol rozdělených do osmi sekcí: kvalita života nemocných se zhoubnými nádory, posuzování kvality života během léčby, posuzování kvality života během života s rakovinou, měření zkušeností a potřeb nemocných a ošetřujících osob, metodologické úvahy při aplikacích výsledků výzkumu, moderní psychometrické teorie ve výzkumu výsledků léčby, posuzování ekonomického dopadu rakoviny, výzkum a jeho strategie. Temata vyžádaných sdělení připojených v závěru knihy: minulost, přítomnost a budoucnost výsledků výzkumu, charakteristiky výsledků měření zdravotního stavu ve 21. století, použití kognitivní dotazovací metody, perspektiva výzkumu výsledků v onkologii z hlediska farmakologického výzkumu. Na tvorbu díla spolupracovalo třicet odborníků z pracovišť v USA, autorský kolektiv poslední vyzvané kapitoly zahrnuje 23 expertů z farmaceutických firem. V textu knihy se pro kvalitu života vztahující se ke zdraví používá zkratka HRQOL (health-related quality of life).

Kapitoly v první sekci jsou věnovány definicím a pojmovým modelům kvality života, obecným nástrojům hodnocení zdravotního stavu pacientů se zhoubnými nádory a úloze preferenčních opatření na podporu výzkumu rakoviny. Existují dvě hlavní skupiny preferenčních metod: přímé, při nichž je přímo pacient dotazován na hodnoty zdravotního stavu a nepřímé postupy, jež se zakládají na stupnici (skóre) hypotetických pre-

ferencí (tzv. multiatributní přístup). Obě tyto skupiny metod jsou zvláště důležité při studiu pacientů s nádory prsu, prostaty, plic a kolorektálním karcinomem; zatím jsou však podceňovány. Hodnocení HRQOL u těchto čtyřech onemocnění je probíráno ve druhé sekci.

Kapitoly ve třetí sekci se zabývají krátkodobými výsledky chemoprevence, testování genetické susceptibilita a screeningových intervencí, hodnocení kvality života osob přežívajících onemocnění rakovinou a HRQOL na konci života.

Kapitoly ve čtvrté sekci se zaměřují na kritický přehled literatury o zprávách pacientů a hodnocení interpersonálních vztahů jako indikátorů péče o pacienty, doporučení k výzkumu potřeb pacientů a hodnocení subjektivního dopadu péče o pacienty na rodinné příslušníky.

Temata některých kapitol: hodnocení klinických trialů a statistické zpracování (pátá sekce), podstupnice a sumární stupnice HRQOL (šestá sekce), analýza efektivita a nákladů (sedmá sekce) a souhrn výsledků pracovní skupiny pro měření výsledků týkajících se rakoviny (osmá sekce). Text je doprovázen četnými rozsáhlými tabulkami a schématy

Skutečnost, že rakovina se každý rok dotýká milionů lidí na celém světě, se odráží nejen ve statistikách úmrtnosti, ale také na závažných důsledcích na HRQOL, ekonomiku a zdraví pacientů a jejich rodin. Právě o těchto obtížně měřitelných a hodnotitelných parametrech poskytuje kniha bohaté informace. Jak dokumentuje obsáhlá literatura za každou kapitolou, výsledky značného úsilí ve výzkumu uvedených dopadů zhoubných nádorů byly již do značné míry publikovány, editoři díla však soudí, že tato oblast je stále ještě relativně nová a otevírající další perspektivy hledání dokonalejších metod. Informace pro objednání knihy lze nalézt na internetové adrese www.cambridge.org.

V. H.

informace - knihy

**EARLY BREAST CANCER - FROM SCREENING
TO MULTIDISCIPLINARY MANAGEMENT,
SECOND EDITION
QUERCI DELLA ROVERE, G., WARREN, R.,
BENSON, J. R. (EDS.)**

London - New York, Taylor and Francis 2006
492 str., 377 obr., 63 tab., cena 195,- GBP,
ISBN 1-84184-384- 9

Kniha sestává ze 42 kapitol rozdělených do následujících sekcí: hodnocení rizika a prevence zhoubných nádorů prsu, screening, zobrazování, metody odebírání tkáně pro diagnostiku, multidisciplinární management, informovaný souhlas a soudní spory. Editoři knihy jsou z ústavů v Londýně a Cambridge, na obsahu knihy spolupracovalo 60 odborníků převážně z Velké Británie.

V první sekci jsou kapitoly s tematikou screeningu, mamografie, genetikou a endokrinní prevencí. Roční výskyt rakoviny prsu v Anglii a Walesu je u 40 tisíc žen, při čemž jich 13 tisíc zemře na toto onemocnění. Genetika rakoviny se v posledním desetiletí stala novým oborem, kategorizace žen do skupin s vysokým, středním a průměrným (nízkým) rizikem umožnila genetické testování těch nemocných, u kterých by to mohlo přinést prospěch. Referuje se o čtyřech preventivních trialech s tamoxifenem u zdravých žen se zvýšeným rizikem rakoviny prsu. Dosavadní výsledky ukazují, že v budoucnu bude možná účinná prevence u skupin žen s pokud možno přesně definovaným vysokým rizikem.

Druhá sekce obsahuje kapitoly věnované biologickému základu screeningu, mamografickému screeningu žen ve věku do 50 let, kritickému posouzení screeningu žen nad 50 let, organizaci a zajištění kvality. Tvrdí se, že je neetické provádět screening u žen pod 50 let bez získání v prvním kroku jejich informovaného souhlasu; toto má být podkladem pro diskuzi, zda

vyšetřovat nebo nikoliv ženy této věkové kategorie. Pokud se týká žen nad 50 let, experti souhlasí, že screening má být prioritou, problémem je však poměr nákladů a efektivity. Poznámává se, že odhadnuté náklady na screening vztažené na rok zachovaného života jsou dvakrát vyšší ve Španělsku než v Holandsku nebo Velké Británii.

V sekci o zobrazování se diskutuje s názorem některých kliniků, že snímek prsu by měl umožnit klasifikovat ženy podle jejich relativního rizika vývoje zhoubného nádoru, buď s použitím třídění podle vzhledu mamografického snímku nebo jednoduše identifikací přítomnosti dysplazie nebo fibrocystické změny, o níž se často předpokládá, že je konsistentní s hutnou tkání prsu. Dokládá se, že zobrazení prsu nedovoluje v současné praxi žádnou přesnou a konzistentní předpověď rakoviny prsu a nemělo by být uváděno jako omluva zdůvodňování nadměrné frekvence kontrol vybraných pacientů. V této sekci jsou též kapitoly o mikrokalcifikacích, ultrazvuku aj., v jedné kapitole je pojednáno o digitální mamografii, MRI, PET aj.

Temata některých zajímavých kapitol z dalších sekcí: aspirační cytologie tenkou jehlou, preoperativní lokalizace nehmotných abnormalit prsu, normální prs a benigní léze, invazivní karcinom prsu, molekulární vyšetřování nemocí prsu, duktální karcinom in situ, chirurgické zásahy, úloha intraoperativní radioterapie v konzervativní léčbě časného stadia rakoviny prsu, systémová adjuvantní terapie aj.

Toto obdivuhodné dílo představuje zevrubný a aktuální popis problematiky umožňující čtenáři porozumět zhoubnému onemocnění prsu z hlediska epidemiologie, genetiky a screeningu, patologie, diagnostiky, léčby a prevence. Text je doprovázen mnoha snímky, z nichž je asi třetina barevných, přehlednými tabulkami odlišenými barevně od textu, závěry a bohatou literaturou za každou kapitolou a podrobným rejstříkem. Informace pro objednání díla lze nalézt na internetové adrese.

V. H.